

نقش مادر در تربیت جنسی دختر از منظر آیات و روایات

فرشته نوری فرید^۱

چکیده

تربیت جنسی یکی از انواع تربیت است و بایستی توسط والدین مورد توجه قرار گیرد. بسیاری از صاحب نظران معتقدند که مسئولیت تربیت جنسی در درجه نخست بر عهده‌ی مادر است؛ چرا که مادران مسؤول هرگز نمی‌توانند در برابر غریزه جنسی فرزندان‌شان علی‌الخصوص دختران بی‌تفاوت باشند؛ زیرا تربیت جنسی از حساس‌ترین شاخه‌ی انواع تربیت است و کوچکترین اشتباه و کمترین غفلت در زمینه‌ی تربیت جنسی فرزندان، آینده‌ی آنها را متزلزل نموده و آنها را به وادی تباهی و فساد می‌کشاند. بنابراین مادران بر تربیت جنسی فرزندان نقش اساسی دارند که این نقش و تاثیر به دلیل آنکه در دوران کودکی و نوجوانی فرزندان نمود دارد، در ابتدا امر برای مادران پوشیده است و برخی از مادران به دلیل عدم اطلاع از این آثار و تاثیرات، کمتر به تربیت جنسی کودکان توجه دارند؛ لذا پرداختن به نقش مادر در تربیت جنسی دختر جهت آگاهی‌بخشی والدین از این تاثیرات و تلاش برای نشان دادن اهمیت تربیت جنسی دختر لازم و ضروری است؛ از این رو ضرورت ایجاب کرده است تا با جمع‌آوری کتابخانه‌ای اطلاعات و پردازش توصیفی تحلیلی آن، به نقش مادر در تربیت جنسی دختر پرداخته شود و در پژوهش، نقش مستقیم مادر همچون افزایش آگاهی جنسی، مراقبت از حریم کودک، پیشگیری از بلوغ زودرس و نقش غیر مستقیم مادر مانند تربیت دختران عفیف، پرورش هویت جنسی و پیشگیری از انحرافات جنسی مورد بررسی قرار گرفته است.

کلیدواژه: تربیت، تربیت جنسی، مادر.

مقدمه

مسئله تربیت مقوله‌ای مهم است که از دیرباز توجه بسیاری از متفکران را در شرق و غرب به خود معطوف داشته است؛ و هر قدر بر پیچیدگی جوامع افزوده می‌شود به موازات آن نیز عمل تربیت پیچیده تر می‌شود؛ زیرا با گذشت زمان عوامل تأثیر گذار بر تربیت گسترش می‌یابد.

تربیت جنبه‌های گوناگونی دارد؛ مانند تربیت دینی، اجتماعی، جنسی و...، در این بین هر قدر که تربیت جنسی از اهمیت برخوردار است، به همان میزان هم مورد فراموشی و غفلت واقع شده است و این در حالی است که تربیت جنسی از جنبه‌های ظریف و پرلغزش تربیت است؛ زیرا شکست یا موفقیت در این جنبه از تربیت می‌تواند سرنوشت فرد را بکلی دگرگون سازد.

آنچه که سبب اهمیت موضوع گردیده است آن که مادران در مسئله تربیت بیشتر از سایر افراد خانواده تأثیر و نقش دارند و اگر مادران وظایف خود را به در تربیت جنسی فرزند علی‌الخصوص دختران به خوبی انجام دهند در آینده دستاورد تلاش خود را خواهند دید و اگر در تربیت جنسی کاستی نمایند شاهد انحراف جنسی فرزندان و معضلات دیگری خواهند بود.

امروزه بسیاری از مادران از توجه به تربیت جنسی فرزندان باز مانده‌اند یا اینکه میان تربیت جنسی دختر و پسر تفاوت قائل نیستند؛ این در حالی است که تربیت جنسی دختران از اهمیت بیشتری برخوردار است، از این رو پژوهشگر لازم دانسته تا به موضوع نقش مادر در تربیت جنسی دختر بپردازد تا با بیان نقش و تأثیر مادران بتواند مادران را از این تأثیرات آگاه کند و توجه بیشتری به تربیت جنسی دختر داشته باشند، عامل دیگر که بر اهمیت موضوع می‌افزاید نبود پیشینه پژوهشی موضوع است؛ از این رو در پژوهش با جمع‌آوری کتابخانه‌ای اطلاعات و پردازش توصیفی تحلیلی آن، پس از بیان نقش مستقیم و غیر مستقیم مادر در تربیت جنسی دختر به سوال اصلی پژوهش پاسخ داده است.

پیشینه به صورت مجزا نوشته شود. در مقدمه به [YA2] Commented
طور خلاصه و در حد یک پاراگراف کلیت آن نوشته شود.

پیشینه

جستجوهای فراوان در منابع کتابخانه‌ای، حاکی از آن است پژوهشی جامع درباره نقش مادر در تربیت جنسی دختر صورت نگرفته است، البته آثار مشابهی در این زمینه وجود دارد که می‌تواند مبنای تحقیق قرار گیرد از جمله:

کتاب روان‌شناسی تربیت جنسی کودکان و نوجوانان نوشته‌ی فرهاد شیویاری و آرزو صفریانی که انتشارات آذر در سال ۱۳۹۶ منتشر کرده‌اند.

مقاله (تربیت جنسی، تربیت فراموش شده) نوشته معرفای ابراهیم که در نشریه تربیت در سال ۱۳۷۹ منتشر شده است.

مقاله (تربیت جنسی در اسلام) اثر مهدی دوابی و پریناز بنی سی که در سال ۱۳۸۴ در کنگره خانواده و مشکلات جنسی منتشر شده است. در این اثر به راهکارهای تربیت جنسی پرداخته شده اما به نقش تربیت جنسی اشاره نشده است که وجه تمایز با مقاله حاضر است.

کتاب (تربیت جنسی نوجوانان) تألیف مرگان کلهر در انتشارات نشر دانژه در سال ۱۳۹۷ به چاپ رسیده است. در این اثر نیز به نقش مادر در تربیت جنسی پرداخته نشده است

همانطور که ملاحظه شد در هیچ یک از آثار فوق و سایر آثار موجود به نقش مادر در تربیت جنسی دختر از منظر آیات و روایات پرداخته نشده است و آثار موجود بیشتر بر راهکارهای تربیت جنسی اشاره داشته اند؛ لذا پژوهش حاضر اثری متمایز به شمار می آید.

الف) مفهوم شناسی

در ابتدا بهتر است برای فهم بیشتر موضوع به تعریف واژگان اساسی پژوهش پرداخته شود:

۱) تربیت

یکی از مفاهیم کلیدی این تحقیق تربیت می باشد؛ تربیت از باب تفعیل است و در لغت نامه های عربی از سه ریشه مشتق شده باشد: ۱- ربو یا ربی: به معنی رشد و نمو. (فراهیدی، ۱۴۱۹، ج ۸، ص ۲۸۳). ۲- ربا: به معنی اشراف داشتن، محافظت، مراقبت. ۳- ربب: به معنی اصلاح، سرپرستی، مربی، مدبر. تربیت در لغت های فارسی به معنای پرورتن، مآخوذ از تربیه به معنی پروراندن، با ادب، با دانش، تهذیب کسی می باشد. (دهخدا، ۱۳۷۷، ج ۴، ص ۵۷۷۶).

برخی دیگر فرموده اند: به معنی پرورش دادن، ادب و اخلاق به کسی دادن (عمید، ۱۳۶۳، ص ۳۸۶).

در مورد تعریف اصطلاحی تربیت گفته اند: تربیت: پرورش در جهت رشد و کمال. تربیت انسان: بعثت پیامبران، نزول کتابهای آسمانی و تشریع شرایع و تکالیف، همه در راستای تربیت انسان و هدایت او به صراط مستقیم عبودیت و نیل به هدف والای خلقت است؛ یعنی معرفت خداوند متعال و تخلّق به فضائل انسانی و دوری جستن از رذائل و خوی حیوانی است؛ چنان که آیات و روایات متعددی بر این حقیقت تأکید دارند و اصولاً فلسفه تشکیل حکومت دینی و نصب کارگزاران شایسته و صالح در رأس امور، تشریع فرائضی همچون امر به معروف و نهی از منکر و اهتمام دین به تعلیم و تعلّم، همان تربیت انسان به تربیت الهی و نیل او به قلّه بلند معرفت و عبودیت است» (شاهرودی، ۱۳۸۲، ج ۲، ص ۴۳۷).

با توجه به موارد فوق می توان گفت: تربیت یعنی پرورش و هدایت شخص در جهت رشد و کمال با کسب اخلاق، تهذیب و علم و ادب می باشد.

آدرس دهی طبق شیوه نامه، پاورقی است. [YA3] Commented

۲) تربیت جنسی

در مورد اینکه مراد از تربیت جنسی چیست؟ دیدگاه های متفاوتی وجود دارد؛ بعضی از پژوهشگران در این حوزه بر این باورند که تربیت جنسی ارائه یک سلسله اطلاعات ضروری روانشناختی، جسمانی و دینی درباره مسائل جنسی مربوط به هر فرد است. (فرمپینی فراهانی، ۱۳۸۶، ص ۱)

در مقابل عده ای تربیت جنسی را اینگونه بیان کرده اند که زمانی که زمینه ها و عواملی که مربوط به مسائل جنسی است، طوری فراهم شود که استعداد های شخصی در جهت رسیدن به کمال اختیاری فرد، شکوفا شود و او را برای رسیدن به کمال مطلوب، یاری کند آنوقت تربیت جنسی محقق شده است. (ثابت، ۱۳۹۶، ص ۴۴).

در تعریف دیگر تربیت جنسی آمده است: « تربیت جنسی به کلیه اقداماتی اطلاق می شود که از دوران اولیه زندگی انسان در جهت رشد متعادل و مناسب انگیزه جنسی صورت می گیرد و اهداف آن اطلاع رسانی جنسی، کمک به تکامل رفتارهای جنسی، کمک به اجرای وظایف جنسی، تداوم و بقای نسل و رسیدن به رحمت، مودت و آرامش در زندگی است» (رستمی، ۱۳۹۱، ص ۱۳) بنابراین تربیت جنسی عبارت است از آن اقدامات و اطلاعات روانشناختی که مورد قبول آموزه های دینی باشد و با روح حاکم بر دین ناسازگار نباشد.

ب) نقش مستقیم مادر در تربیت جنسی دختر

مادران در تربیت جنسی دختران نقش و تاثیرات مستقیمی همچون افزایش آگاهی جنسی دختر، مراقبت از حریم کودکان و پیشگیری از بلوغ زودرس دارند که شرح هر یک در ذیل بیان شده است:

۱) افزایش آگاهی جنسی صحیح دختر

یکی از نقش و تاثیرات مادران ، افزایش آگاهی جنسی دختر به روش درست، از طریق پاسخ دادن صحیح و متناسب به پرسش های جنسی کودک است. (قائم، ۱۳۶۶، ص ۸۹)

در تربیت جنسی کودکان افزایش آگاهی ها و دانش های ضروری و مورد نیاز کودک در زمینه مسائل جنسی، زمینه ساز سلامت روحی و رفتاری آنهاست؛ باید پرسش های جنسی کودکان را پاسخ گفت و چهل و نا آگاهی آنها را که منشأ انحرافات و کج روی های جنسی است، از میان برداشت. (قائم، همان، ص ۹۰)

مسئله مهم در مبحث آموزش های جنسی، محتوای این آموزش هاست. بدون شک آموزش جنسی تنها شامل ارائه اطلاعات و دانش هایی در مورد چگونگی مجامعت و آمیزش و پیشگیری از بارداری نیست؛ بلکه با توجه به اینکه محتوای آموزش جنسی باید متناسب با سن کودک و با رعایت

ارزش‌ها و آداب و اخلاق اسلامی تهیه و ارائه گردد، آموزش شیوه‌های مجامعت و پیشگیری از بارداری به کودکان هفت، ده، حتی سیزده و چهارده ساله و اساساً کودکانی که هنوز در آستانه ازدواج نیستند، به نوعی تحریک‌کردن و برافروختن میل جنسی آنهاست و می‌تواند منشأ کج‌روی‌هایی گردد. (حاجی ده آبادی، ۱۳۹۱، ص ۱۱۹)

ممکن است کودک در جریان رشد خود، ضمن مواجهه و ارتباط با وسایل ارتباط جمعی مانند رادیو و تلویزیون، اینترنت ماهواره شبکه‌های مجازی مانند واتس آپ و تلگرام گروه‌های دوستانه و همسالان، دوست و آشنا و فامیل و... و مشاهده و شنیدن بعضی مسائل و در نتیجه، کسب یک سری اطلاعات ناقص و نامتناسب با سن و فهم او و پیدایش ابهاماتی در ذهنش دچار چالش شود و سؤالاتی برای او مطرح شود که والدین را دچار سردرگمی، تشویش عصبانیت و عکس‌العمل‌های نامناسب دیگر کند. (عباسی، ۱۳۹۶، ص ۵۳)

باید توجه داشت که با وجود پیشرفت علوم و فناوری‌ها و ارتباط کودک امروز با نتایج و محصولات به دست آمده از آنها، کسب اطلاعاتی نامتناسب با سن، کودک اجتناب‌ناپذیر است و وظایف والدین در مواجهه با این مشکل بسیار سنگین و نوع برخورد، ایشان بسیار مهم است. (عباسی، همان، ص ۵۳-۵۴)

مادری که تربیت جنسی دخترش برایش اهمیت دارد هنگام مواجهه با این مسئله از بروز رفتارهای پرخاشگرانه، سرکوبگرانه، تمسخر آمیز، سرزنشگرانه، فریبکارانه و رفتارهای دیگری از این دست در پاسخ به برخی سؤالات پیش آمده در ذهن کودکان خودداری می‌کند؛ زیرا می‌داند چنین رفتارهایی تنها موجب کنجکاوی بیشتر دخترش و انحرافش خواهد شد؛ چراکه ذهن کنجکاو و خلاق دختران را نمی‌توان سرکوب کرد و او به دنبال رسیدن به پاسخی قانع‌کننده و منطقی ممکن است از هر کسی و هر چیزی کمک بگیرد و در این راستا، به پاسخ‌هایی نامناسب و بیشتر از فهم و درک و رشدش برسد که این نیز باعث کنجکاوی بیشتر او و در نتیجه، انحراف او خواهد شد (متقی فر، ۱۳۸۹، ص ۱۰۰).

مادر آگاه، با حفظ آرامش خویش و رعایت احترام به دخترش و توجه به عزت نفس او، به پرسش‌های کودکش پاسخی قانع‌کننده و منطقی، متناسب با سن، هوش و فهم و درک او از آن مسئله و همچنین میزان آگاهی و اطلاعاتی که از آن موضوع کسب کرده است، می‌دهند و کودک را مجبور به تجسس بیشتر، از طرق دیگر، نمی‌کنند. (محمدی، ۱۳۹۱، ص ۷۱)

شهید بهشتی معتقد است که در مواردی طرح مسائل جنسی مورد نیاز کودکان، به شکل خیلی آشکار و متین، با کودک هیچ اشکالی ندارد و هر قدر او را بیشتر در برابر این معمای ندانسته قرار بدهیم، به او ظلم کرده ایم (حسینی بهشتی، ۱۳۸۶، ص ۲۵)

به هر حال، روایات اسلامی بیشتر بر حفظ نهفتگی غریزه جنسی در دوران کودکی به عنوان یک اصل مهم در تعلیم و تربیت جنسی کودکان تأکید می‌ورزند؛ ولی از اطلاق روایاتی که بر ضرورت آموزش احکام دین و حلال و حرام الهی به کودکان سخن می‌گوید می‌توان دریافت که مادران با

این آیه نشان دهنده این است که از همان کودکی می‌توان و باید به فرزندان آموخت که والدین دارای حریم خصوصی هستند و زمانی که در مکان خاصی (اتاق خصوصی) قرار می‌گیرند، هیچ کس حق ایجاد مزاحمت و بدون اجازه وارد شدن ندارد، حتی فرزندانشان.

آیه فوق برخلاف عقیده برخی است که گمان می‌کنند که کودکان فاقد درک و فهم هستند و دیدن و شنیدن پاره ای از مسائل بر آنها تأثیری ندارد؛ چون متوجه نمی‌شوند و برخی دیگر که گمان می‌کنند آموختن رعایت حریم خصوصی والدین برای کودکان زود است و در آینده باید بیاموزند، در صورتی که این مسئله نیز مانند بسیاری مسائل تربیتی دیگر باید از زمان کودکی آموخته شود تا ملکه ذهن او شود؛ در غیر این صورت، در بزرگسالی آموزش این موارد به آنها به مراتب دشوارتر است، کما اینکه تا آن زمان ممکن است مسائلی اتفاق بیفتد که نباید.

ب) رعایت پوشش مناسب در ارتباط متقابل کودک و والدین

نداشتن پوشش در برابر کودکان یا برداشتن پوشش آنها از دو جهت تأثیر نامطلوبی بر آنها دارد: از یک طرف حیای آنها را از بین می‌برد و از طرف دیگر باعث تحریک جنسی کودکان می‌شود (فقیهی، ۱۳۹۳، ص ۱۷۲).

این نکته نیز به حدی مهم است که حتی درباره استحمام کودکان معصومان توصیه‌هایی کرده اند.

امام صادق می‌فرماید: «بُسَّ الْبَيْتِ الْحَمَّامُ يَهْتِكُ السِّرَّ وَيُبْدِي الْغُورَةَ وَ نِعَمَ الْبَيْتِ الْحَمَّامُ يَذْكُرُ حَرَّ جَهَنَّمَ وَ مِنْ الْأَدَبِ أَنْ لَا يَدْخُلَ الرَّجُلُ وَلَدَهُ مَعَهُ الْحَمَّامُ فَيَنْظُرَ إِلَى عَوْرَتِهِ؛ چه بد خانه ای است حمام چراکه باعث پرده دری و آشکار شدن عورت است و [از طرف دیگر] چه خوب خانه ای است حمام چراکه آتش جهنم را به یاد انسان می‌آورد و ادب حکم می‌کند که مرد پسرش را با خود به حمام نبرد تا چشم فرزندش به عورت پدر نیفتد.» (ابن بابویه، ۱۴۱۳ق، ج ۱: ۱۱۵؛ مجلسی، ۱۴۰۳ق، ج ۷۳: ۷۷).

و هم ایشان در جای دیگر می‌فرمایند: «قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ص لَا يَدْخُلُ الرَّجُلُ مَعَ ابْنِهِ الْحَمَّامَ فَيَنْظُرَ إِلَى عَوْرَتِهِ وَ قَالَ لَيْسَ لِلْوَالِدَيْنِ أَنْ يَنْظُرَا إِلَى عَوْرَةِ الْوَلَدِ وَ لَيْسَ لِلْوَلَدِ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى عَوْرَةِ الْوَالِدِ وَ قَالَ لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ ص النَّاطِرَ وَ الْمَنْظُورَ إِلَيْهِ فِي الْحَمَّامِ يَلَا مِنْزَرَ؛ مرد نباید پسرش را با خود به حمام ببرد تا به عورت او نگاه کند و فرمود: والدین، حق ندارند به عورت فرزندانشان نگاه کنند و فرزندان حق ندارند به عورت والدین خود نگاه کنند. پیامبر لعنت کرد فردی را که به عورت کسی نگاه میکند و کسی را که بدون پوشش در حمام است و دیگران عورت او را می‌بینند.»

حدیث اخیر، صراحت بیشتری نسبت به حدیث پیشین دارد و ابهامی را که در آن بود رفع می‌کند؛ چراکه منظور از اینکه پدر فرزندش را با خود به حمام نبرد این است که زمانی که خود نیز قصد استحمام و لخت شدن دارد، او را با خود به حمام نبرد.

ج) خودداری از بوسیدن و در آغوش گرفتن کودکان نامحرم

بوسیدن و در آغوش گرفتن کودکان نامحرم در روایات ائمه منع شده است و به نظر می‌رسد که این امر از چند جنبه حائز اهمیت است :

یکی اینکه میل جنسی از ابتدا در وجود کودک وجود دارد؛ اما به نوعی با هدایت بزرگ‌ترها به صورت خفته در وی باقی می‌ماند تا در سن بلوغ بیدار شود؛ لیکن برخی رفتارهای بزرگ‌ترها باعث بیداری زودرس آن و انحراف جنسی او می‌شود که یکی از این رفتارهای نسنجیده، بوسیدن و در آغوش گرفتن کودک توسط نامحرم است. (رستمی، ۱۳۹۱، ص ۳۱)

دیگر آنکه نادیده گرفتن این امر ممکن است باعث سوء استفاده های افراد بیمار دلی شود که حتی به کودک نیز رحم نمی‌کنند و خود را به هر قیمتی ارضا می‌کنند .

دیگر آنکه بالأخره بایستی کودک از سنین پایین بسیاری از مهارت‌ها را بیاموزد تا ملکه ذهن او شود و مقید به رعایت آنها شود؛ در غیر این صورت بسیاری افراد هستند که وقتی از کودکی به رفتاری عادت کردند، دیگر در بزرگسالی قادر به ترک آن نیستند یا ترک آن بسیار مشکل است؛ یکی از این عادت برخورد و رفتار با نامحرم است.

احادیث بسیاری در این باره وجود دارد که در ادامه به نمونه هایی از آنها اشاره میشود:

امیرالمؤمنین علی می فرماید: «إِذَا أَتَتْ عَلَى الْجَارِيَةِ سِتِّ سِنِينَ لَمْ يَجُزْ أَنْ يَقْبَلَهَا رَجُلٌ لَيْسَ هِيَ بِمَحْرَمٍ لَهُ وَلَا يَضُمُّهَا إِلَيْهِ؛ هُنْكَامِي كَمَا دَخَرْتُ بِهِ شِشَّ سَالِكِي رَسِيدٍ جَائِزٍ نَيْسَتْ كَمَا أَوْ رَا مَرْدٌ نَامَحْرَمِي بَبُوسَدٍ يَا فِشَارٍ دَهْد.» (عاملی، ۱۴۰۹ق، ج ۲۰: ۲۳۱).

از پیامبر نیز نقل شده است که فرمودند: «إِذَا بَلَغَتِ الْجَارِيَةُ سِتِّ سِنِينَ فَلَا يَقْبَلُهَا الْعُلَامُ وَالْعُلَامُ لَا يَقْبَلُ الْمَرْأَةَ إِذَا جَارَ سِتِّ سِنِينَ؛ وَتَقِي دَخَرْتُ بِيَحْ سَالِكِي رَسِيدٍ جَائِزٍ نَيْسَتْ كَمَا أَوْ رَا مَرْدٌ نَامَحْرَمِي بَبُوسَدٍ يَا فِشَارٍ دَهْد.» (ابن بابویه، ۱۴۱۳ق، ج ۳، ص ۴۳۷؛ عاملی، ۱۴۰۹ق، ج ۲۰، ص ۲۳۰)

به نظر می‌رسد که این اختلاف سنی که میان پسر و دختر در اجرای این حکم ذکر شده است، به دلیل اختلاف سن بلوغ در دو جنس و در نتیجه اختلاف در رسیدن به میزان خاصی از پختگی عقلی باشد که در اصطلاح به آن تمیز گفته می‌شود.

همچنین امام صادق در این باره میفرماید: «لَيْسَ الْقُبْلَةُ عَلَى الْفَمِ إِنَّا لِلزَّوْجَةِ وَالْوَلَدِ الصَّغِيرِ؛ بَوْسَهُ بَرِّ لَبِّ جَزْ بَرِّ لَبِّ هَمْسَرٍ وَفَرْزَنْدِ خَرْدَسَالٍ، جَائِزٌ نَيْسَتْ.» (عاملی، همان، ج ۳: ۳۶۲، مجلسی، همان، ج ۷۳: ۴۱).

در اینجا حتی به نوع بوسیدن کودک اشاره شده است و از این سخن امام می‌توان چنین استنباط کرد که حتی بوسیدن کودک توسط محارم نیز باید از اصولی خاص برخوردار باشد و از نوع بوسه های تحریک کننده نباشد.

نتیجه

یکی از مهمترین مسایلی که سعادت یا شقاوت دنیوی و اخروی افراد را در پی دارد مسئله تربیت است، تربیت انواع مختلف دارد و یکی از شاخه های تربیت، تربیت جنسی است. وظیفه تربیت جنسی بیشتر از هرکسی، بر عهده مادران است و تربیت جنسی دختر مهمتر از پسران است. اگر مادر به تربیت جنسی دختر توجه داشته باشد آثار فراوانی در پی دارد که برخی مادران از این آثار آگاه نیستند و همین امر موجب می‌شود که به این بعد تربیت توجه چندانی نداشته باشند. بنابراین در این پژوهش جهت آگاهی بخشی، از نقش تربیت جنسی در زندگی دختر و ترغیب مادر به توجه بیشتر به این قسم تربیت، به نقش مادر در تربیت جنسی دختر پرداخته شد و نتایج حاصل شد که به شرح زیر است.

مادران با تربیت جنسی صحیح و اصولی دختر در گام اول به صورت مستقیم بر شخصیت و آینده فرزند تاثیر می‌گذارند.

یعنی در ابتدا مادران با آموزش اصل استیذان، مانع از آگاهی کودک از مسائل جنسی می‌شود که این کار، سبب حفظ حریم روانی کودک در ارتباط زناشویی می‌شود و همین امر مانع بلوغ زودرس دختران خواهد شد.

مادران علاوه بر تاثیر مستقیم در امر تربیت جنسی، به صورت غیر مستقیم نیز بر امر تربیت موثر اند، به طوری که سبب ایجاد هویت جنسیتی دختر می‌شود و دختر از جنسیت خود آگاه گشته و نسبت به آن رضایت دارد. مادران اگر تربیت جنسی درستی داشته باشند می‌توانند دخترانی عفیف و پاکدامن تربیت کنند که با بیان قصص قرآنی و معرفی الگوهای قرآنی به هدف خود نزدیکتر می‌شوند.

مهمترین نقش غیر مستقیم مادر در تربیت جنسی دختر، پیشگیری از انحرافات جنسی است که پیشگیری منوط به اعمالی همچون خودداری از بوسیدن کودکان، خودداری از دیدن بدن کودک و مواردی از این قبیل است.

منابع

- (۱) اسحاقی، سید حسین، **مروارید عفاف: کاوشی در حیا، غیرت و حجاب**، مرکز پژوهش - های اسلامی صدا و سیما، چاپ اول، ۱۳۸۶.
- (۲) امینی، ابراهیم، **آیین تربیت**، تهران: انتشارات اسلامی، ۱۳۵۹.
- (۳) حسینی بهشتی، محمد، **نقش آزادی در تربیت کودکان**. تهران: بقیه، چ ۴، ۱۳۸۶.
- (۴) ثابت، حافظ، **تربیت جنسی در اسلام**، قم: انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، چاپ ششم، تابستان ۱۳۹۶.
- (۵) حاجی ده آبادی، محمد علی، **حقوق تربیتی کودک در اسلام**، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۱ ش.
- (۶) دهخدا، علی اکبر، **لغت نامه دهخدا**، تهران دانشگاه تهران، اول، ۱۳۷۷ ش.
- (۷) رستمی، علی، **تربیت جنسی کودکان و نوجوانان با تأکید بر اندیشه‌های اسلامی تهران**، پردیس ۱۳۹۱ ش.
- (۸) رضوی رضوانی، مهشید، **رفتار رابطه جنسی (از کودکی تا پیری)**، تهران: پیام محراب، چاپ دوم، ۱۳۹۶.
- (۹) شیروانی، علی، **ترجمه نهج البلاغه**، تهران، نشر معارف (وابسته به نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری)، چاپ سوم، ۱۳۹۲ ش.
- (۱۰) عمید، حسن، **فرهنگ عمید**، تهران، امیر کبیر، ۱۳۶۳.
- (۱۱) عباسی، مهدی، **الگوی تنظیم رفتار جنسی با رویکرد اسلامی**، قم: موسسه علمی - فرهنگی دارالحدیث، سازمان چاپ و نشر، ۱۳۹۶.
- (۱۲) قائمی، علی، **خانواده و مسایل جنسی کودکان**، انجمن اولیاء و مربیان، چاپ سوم، ۱۳۶۶.
- (۱۳) -----، **تربیت و باز سازی کودکان**، قم: چاپ الهادی، ۱۳۶۹.
- (۱۴) فرمehنی، فراهانی، محسن، **تربیت جنسی (انسان و سلامت جنسی)**، تهران: البرز، ۱۳۸۶.
- (۱۵) فقیهی، علی نقی، **تربیت جنسی مبانی، اصول و روشها از منظر قرآن و حدیث**، قم: موسسه علمی و فرهنگی دارالحدیث، ۱۳۸۷.
- (۱۶) متقی، فرغلامرضا، **درآمدی بر نظام اخلاق جنسی در اسلام**، قم: موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، چاپ دوم، ۱۳۸۹.
- (۱۷) محمدی، حسین؛ سید صاحب موسوی، **تربیت جنسی (مبانی، اصول و روشها)**، تهران: زیتون سبز، ۱۳۹۱.
- (۱۸) مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان، **داستانهای قرآن**، اصفهان: مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، ۱۳۸۸.
- (۱۹) یوسفی، شهناز، **باز شناسی تربیت جنسی با رویکرد اسلامی**، قم: موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، چاپ اول، بهار ۱۳۸۹.

۲۰) هاشمی شاهرودی، محمود ، فرهنگ فقه، تهران،موسسه دائره المعارف فقه اسلامی، ۱۳۸۲

منابع عربی

- ۲۱) ابن بابویه، محمد علی، من لایحضره الفقیه، قم: جامعه المدرسین، ۱۴۱۳
- ۲۲) حر عاملی، محمد بن حسن، وسائل الشیعه، قم، موسسه آل بیت علیهم السلام، ۱۴۰۹
- ۲۳) طباطبائی، محمدحسین، المیزان فی تفسیر القرآن، تهران، مرکز نشر فرهنگی رجاء، ۱۳۷۴
- ۲۴) فراهیدی، خلیل بن احمد، کتاب العین، بی جا، دار المکتب الهلال (کتابخانه فقاها)، ۱۴۱۹
- ۲۵) کلینی، ابو جعفر، محمد بن یعقوب، الکافی، قم، اسوه، سوم، ۱۴۲۹
- ۲۶) متقی هندی، علاء الدین علی، کنز العمال، بیروت: موسسه الرساله، چاپ پنجم، ۱۴۰۹
- ۲۷) مجلسی، محمدباقر ، بحار الأنوار، قم، دار الحدیث، اول، ۱۴۰۳
- ۲۸) مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، بی جا، دار الکتب الاسلامیه، ۱۳۹۱
- ۲۹) نوری، میرزا حسین ، مستدرک الوسائل، بیروت، موسسه آل بیت، اول، ۱۴۰۸

مقالات

- ۳۰) یزدانی، سمیه، تأثیر آموزش تربیت جنسی بر هویت جنسی کودکان ۷ تا ۱۱ سال شهر شیراز، مشاوره کاربردی، ش ۲، ۱۳۹۷
- ۳۱) مظفری پور ، مهناز، ارتباط سازگاری اجتماعی مادران با هویت جنسی فرزندان، مجله دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ۱۳۸۹